

אוצר הנפש

| | | |
|---------|---|---|
| * ** |  |  |
| 17:55 | 16:40 | י-ם |
| 17:56 | 16:55 | ת"א |
| 17:55 | 16:45 | חיפה |
| 17:58 | 16:49 | ב"ש |

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה

תיקון הגסות בנפש ע"י מזבח הנחשת

"וְעִשִּׂיתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ עֲצֵי שִׁטִּים... וְצִפִּיתָ אֹתוֹ נְחֹשֶׁת" – למזבח הזה יש כמה שמות: מזבח הנחשת, מזבח העולה והמזבח החיצון. אמנם גם הכיור וכנו היו מנחשת, אבל רק המזבח נקרא על שם הנחשת, זהו הכלי העיקרי במשכן מנחשת. מכאן למדו חז"ל שהמזבח מכפר על עזות מצח, על פי הפסוק **"ומצחך נחושה"**.

במזבח הזה נעשית עיקר העבודה במשכן, הקרבת הקרבנות בכל יום. המזבח החיצון הוא תיקון החלק החיצוני באדם, הרובד של האישיות המודעת לעצמה, ה'אני' שמתבטא בכל גסותו בתכונה של עזות-מצח. את החלק הזה עלינו להעלות-להקריב לה' תמיד, וזו הכפרה על עזות מצח. נחשת קשורה לנחש, כמו שרואים בנחש הנחשת שעשה משה רבינו. הנחש הקדמוני גרם לחטא אדם הראשון, שבעקבותיו יש בנו בחינה של עור נחש ("משבא דחויא" בלשון המקובלים), ישות, גסות ואנוכיות – וכל זה נתקן על ידי מזבח הנחשת.

(מתוך "אשא עיני" עמ' קיג)

אוצר הסיפור

בעל חוש עדין

רבי ברוך מגארליץ הוא בעל ההילולא של א' אדר. רבי ברוך היה בנם החמישי של רבי חיים מצאנז, בעל ה'דברי חיים', ורחל פייגא, בתו של בעל 'ברוך טעם'. יש על רבי ברוך מגארליץ כמה סיפורים מאוד יפים שאפשר ללמוד מהם. נספר בעת סיפור כאשר היה ילד קטן: היה ילד קטן ומאוד מוכשר, עם חושים, שהרגיש דברים שאפילו אנשים מבוגרים לא מרגישים. היו לו חושים מאוד עדינים.

פעם היתה חבורה של קצבים – שוחטים ומוכרי בשר. היה קצב אחד שקרא לילד זה, ילד קטן, ואמר לו שיש הרבה בהמות – תאמר לי איזה בהמה תצא כשרה ואיזה בהמה תצא טריפה.

אי אפשר לראות לפני השחיטה – אי אפשר לראות את הבהמה, וזה עולה הרבה כסף, אז הוא קרא לילד ובקש שיאמר לו ב'חוש' שלו מה כשר ומה טרף. הילד אמר לו פרה זו כשרה ופרה שניה היא טריפה (חולה בפנים, לא יכולה לחיות), ותמיד היה קולע אל השערה, תמיד מכוון נכון למה שיתגלה אחרי השחיטה.

מי שהולך עם
ראש מושפל,
בענווה, שפל-
ברך – סימן
שהוא יהודי
כשר

אותו קצב מאוד התעשר, כי ידע מראש איזה בהמה תהיה טרפה ואיזה בהמה תהיה כשרה, אז ידע מה לקנות ומה לא לקנות. התעשר יותר מכל שאר הקצבים, וחבריו ראו שיש לו מזל מיוחד – שמשוה בלתי מובן קורה. הם פשוט באו באיזה שלב ושאלו אותו איך הוא יודע, ואמרו שיש ילד קטן – הבן הצעיר של הרבי – שעל כל בהמה אומר לי אם טרף או כשר. עשו "ויצעקו", שזה ממש לא פייר – כולם לא יודעים, ומפסידים כסף, ורק אתה יודע.

בכל אופן, זה התפרסם, והגיע לאוזניו של האבא, ה'דברי חיים' מצאנז. הוא קרא לבנו ושאל אותו איך הוא יודע, והבן ענה בתמימות – זה לא היה רוח הקודש, לא אמר כאילו שהוא נביא, אלא חשב שזה מאוד פשוט – שהסתכלתי איך הבהמה הולכת ברחוב, בהמה עם ראש מורם בשחצנות היא טריפה, ובהמה עם ראש כפוף וענווה היא כשרה. זה לא רוח הקודש – רק אני מסתכל איך הבהמה הולכת.

זה סיפור מאד יפה. קודם כל, זה חוש תמים של ילד – אמנם שיש לו הרבה סיעתא דשמיא ונשמה מאוד גבוהה וטהורה, כי הוא בן של צדיק, אך המוסר השכל מאוד ברור. שמישהו שהולך עם ראש ומורם וקומה זקופה – בשחצנות, בגאווה (זה אפילו כתוב בשולחן ערוך) – סימן שמשוה פנימי בנשמתו לא בסדר, שנפשית הוא לא בריא. מי שהולך עם ראש מושפל, בענווה, שפל-ברך – סימן שהוא יהודי כשר.

(משיעור ב' אדר תשס"ז)

אוצר התבונה

להרגיש מיותר

ב-יג מדות הרחמים של מיכה כתוב "מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו וגו'". "לשארית נחלתו" היא המדה הרביעית שם. כך חז"ל דורשים על הביטוי "לשארית נחלתו" – "למי שמשים עצמו כשירים".

העניין הוא להמשיך מהשיריים וזאת עושים על ידי השפלות.

מה פירוש "משים עצמו כשירים"? יש בכך כמה פירושים, אבל הפשט הוא שאני מרגיש מיותר. החידוש, שאותו צריך להבין היטב, הוא שההרגשה שאני מיותר לא מנטרלת אותי, לא

מייאשת אותי. אדרבא, אני ממשיך לפעול בחיות, וזורם באופן עוד יותר חופשי – אני מיותר, וההרגשה הזו מורידה ממני כל חיכוך, אני זורם הכי טוב עם השליחות שלי בחיים, היעוד שלי בחיים. אבל אני שיריים, גארנישט – לא מגיע לי כלום כי אני לא כלום. זה חז"ל, לא חסידות...

התכל'ס הוא שאדם ישים את עצמו כשיריים, יהיה "נותר" – יהיה בעיניו מיותר. כמוכן, צריך שההתבוננות הזו תוסיף לאדם בשליחות ולא תנטרל אותו. הריחוק מה' הוא בעצם הריחוק מהשליחות – וכאשר מעמיקים בריחוק וזוכים לתקן אותו מתקרבים לשליחות ומתעצמים אתה.

מה ההסבר? כשמישהו מרגיש את עצמו מיותר – הוא מפסיק להיות בחיכוך עם הסביבה, ואז הוא יכול לפעול בהרבה יותר מרץ. לא הוא הפועל (הרי הוא גארנישט, כלי ריקן) אלא ה' הוא הפועל – "כי ממך הכל ומידך נתנו לך" (מאמר דוד מלכא משיחא, שאמר על עצמו "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם", "והייתי שפל בעיני"), "ולך אד' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו", כאילו הוא עשה אף על פי שאליבא דאמת הוא "מסייע שאין בו ממש" כלל, כפירוש הבעל שם טוב.

בכלל, כך אדמו"ר הזקן מסביר בתניא את ההבדל בין עצבות למרירות. מרירות אמיתית לא מניעה את האדם ללכת לישון במטה, אלא נותנת לו תוספת של חיות ומרץ לפעול. אם מתוך שפלות ומרירות מדומות האדם הולך לישון – זו לא מרירות באמת, זו עצבות שבעצם היא גאווה סמויה.

(משיעורי כ"ה, כ"ז חשוון פ"א)

אוצר קצר

משה רבינו וחודש אדר

המזל של משה רבינו הוא חדש אדר, וממילא הוא קשור לשמחת פורים. המן חשב שחדש אדר הוא מזל לא טוב ליהודים שבאדר משה הסתלק, אבל הוא לא ידע שהוא נולד באותו יום שהוא הסתלק, וגם נולד מחדש כל פעם, עוד פעם ועוד פעם, הוא נולד בתוך הלב של כל אחד. "משנכנס אדר מרבין בשמחה", יש הרבה שמחה, סימן שגם היא קשורה למשה. אבל לא כתוב בתורה "והאיש משה שמח מאד מכל האדם" אלא "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" – סימן שהא בהא תליא. בזכות שהוא ענו מאד הוא גם שמח מאד, ובזכות כך הוא גם תמיד עושה תשובה – מתוך הענוה שלו ומתוך השמחה שלו. השמחה היא שבכל תשובה שאני עושה אני מתקרב יותר לה', בכל מעשה טוב, והרי "ונחנו מה" – אני כלום, גארנישט, ויש לי הזכות העצומה להתקרב כל פעם יותר ויותר לה'.

(משיעור ד' אדר ע"ג)

אוצר הרמז

"לדעת כל רז סודך" – גילוי סוד המשיח

נגנו "אנעים זמירות". מה אומרים בשיר הזה? שאנו רוצים "לדעת כל רז סודך", משתוקקים לדעת את כל הסודות של ה'. הסוד הכי עמוק של ה' הוא מלך המשיח, מתי יבוא מלך המשיח ומי הוא מלך המשיח. בדור שלנו הסוד הזה מתגלה לנו, "כל רז סודך".

יש רמז בגימטריא שאכן "לדעת כל רז סודך" היינו מתי יבוא משיח. "לדעת כל רז סודך" עולה בגימטריא "בעתה אחישנה", ביטוי בנביא שדרשו חז"ל ביחס לביאת המשיח: "זכו 'אחישנה' לא זכו 'בעתה'". בביטוי "בעתה אחישנה" יש נשיאת הפכים, שהרי על פי פשט "בעתה אחישנה" הוא בעת ובעונה אחת. נמצא רמז שגם שני המצבים ההפוכים של "זכו" ו"לא זכו" הם בעת ובעונה אחת. כל נשיאת הפכים, ובפרט בנוגע לביאת המשיח, היא רז וסוד עמוק, "רזין דרזין".

(משיעור י"א שבט ע"ז)

אוצר הפתגם

כתוב במשלי: "טוב מעט בצדקה מרב תבואות בלא משפט". צריך להיות מעט (ע"ד "טוב מעט לצדיק") ולתת (הרבה) צדקה, וזה יותר טוב מכל מי שאוגר הון – "רב תבואות", אבל לא בדרך הישרה, בלא משפט, הוא גוזל ועושק.

(משיעור אור לט"ו אלול ע"ד)